

Asia: TEM/1033/03.01.01/2017

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Kysymykset

Onko esitysluonnos mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, tietyin muutoksin

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen ja tuottaminen 2 §Kommenttinne tästä pykälästä

Velkaneuvonta ry pitää ehdotettua lainkohtaa pääosin kannatettavana. On hyvä, että talous- ja velkaneuvonnan ohjaus ja valvonta keskitetään oikeusministeriölle. Näin pystytään aidosti yhtenäistämään toimintatavat sekä turvataan kansalaisten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuuden suhteen. Velkaneuvonta ry on kuitenkin huolissaan siitä, että oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi vaihtoehtoisesti hankkia palvelut ostamalla niitä muilta palvelun tuottajilta. Velkaneuvonta ry katsoo, että talous- ja velkaneuvontapalvelu oikeusaputoimistoissa tulee resursoida siten, että resurssit vastaavat kysyntään, eikä tarvetta ostopalvelusopimusten tekemiselle palvelun saatavuuden turvaamiseksi ole. Velkaneuvonta ry on tässä kohtaa huolissaan erityisesti siitä, että lakimuutoksen tärkein tavoite, palvelun yhtenäistäminen, vaarantuu, mikäli ostopalvelusopimuksia käytetään jatkossa suuremmissa määrin. Velkaneuvonta ry katsookin, että oikeusaputoimiston tuottama talous- ja velkaneuvontapalvelu tulee olla pääsääntönä palvelua järjestettäessä, ja vain erityisestä syystä palvelu tuotetaan ostopalvelusopimuksen turvin. Mikäli ostopalvelusopimusta joudutaan käyttämään, on huolehdittava siitä, että ostopalvelusopimuksen kustannustaso määritettäessä otetaan huomioon resurssien tasapuolinen jakautuminen sekä se, että kustannustaso ei muodostu merkittävästi korkeammaksi kuin oikeusavun tuottama velkaneuvontapalvelu. Kustannustaso määritettäessä on hyvä huomioida myös ostopalveluntuottajan henkilöstön asema.

Velkaneuvonta ry pitää hyvänä sitä, että oikeusaputoimiston, ja siis samalla myös talous- ja velkaneuvonnan, esimiehenä toimii johtava julkinen oikeusavustaja. Näin turvataan palvelun yhtenäisyys samalla, kun oikeusministeriö riittävällä tavalla käyttää ohjaus- ja valvontavaltaa.

Ostopalvelut 5 ja 6 §Kommenttinne näistä pykäläistä

Velkaneuvonta ry ehdottaa, että 5 § 1 momentti muotoillaan seuraavasti:

”Oikeusapu- ja edunvalvontapiiri voi oikeusministeriön kanssa neuvoteltuaan ostaa talous- ja velkaneuvontapalveluita, jos se on palveluiden alueellisen saatavuuden tai muun erityisen syyn vuoksi tarpeen.” Velkaneuvonta ry ehdottaa muutosta, jotta oikeusaputoimistojen itsensä tuottama talous- ja velkaneuvontapalvelu turvataan ensisijaisena ja pääsääntöisenä palvelukanavana palvelun yhtenäisyyden takaamiseksi. Velkaneuvonta ry pitää hyvänä sitä, että piireillä on velvollisuus neuvotella ensin oikeusministeriön kanssa ennen ostopalvelusopimuksen tekemistä.

Velkaneuvonta ry on huolissaan oikeusministeriön mahdollisuuksista varmistaa laatu ja seurannan riittävyys ostopalvelusopimuksen perusteella tuotettavien palveluiden osalta.

Siirtymäsäännökset 11 §Kommenttinne tästä pykälistä

Resurssien jakautuminen:

Velkaneuvonta ry on huolissaan palvelun järjestämiseen jatkossa varattavan rahamäärän riittävydestä ottaen huomioon se, että voimassaolevassa järjestämistavassa resurssia on ollut kuntien panostuksen turvin huomattavasti enemmän. Mikäli taloudellisesti resurssia ei ole mahdollista lisätä, tulee kuitenkin huolehtia talous- ja velkaneuvontaresurssien tasapuolisesta jakautumisesta jatkossa. Tällä hetkellä resursointi vaihtelee paikkakunnittain siten, että yksiköissä on hieman yli 25 000 asukkaasta yli 50 000 asukkaaseen / htv. Velkaneuvonta ry katsookin, että talous- ja velkaneuvonnan resurssia jaettaessa tulee varmistaa palveluntuotannon tasainen ja tarkoituksenmukainen jakautuminen velkaneuvontojen ja asukkaiden kesken. Velkaneuvonta ry katsoo, että talous- ja velkaneuvonnan riittävästä resurssista tulee huolehtia ja seurata myös toiminnon jo siirryttyä oikeusaputoimistoihin. Myös ruotsinkieliset asiakkaat tulee huomioida resurssien jakautumisessa.

Mikäli työntekijät eivät siirry tehtäviensä mukana oikeusaputoimistoihin, vaatii se siirtymävaiheessa huolellista valmistautumista, jotta asiakkaiden etu ei vaarannu palvelukatkoksen vuoksi. Velkaneuvonta ry esittääkin, että valmistautuminen toimintatapojen yhtenäistämiseen aloitetaan hyvissä, esimerkiksi pilottihankkeiden avulla. Joka tapauksessa talous- ja velkaneuvonnan siirtoa valmisteltaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että palvelun saatavuus turvataan. Mikäli talous- ja velkaneuvonnan henkilöstö ei siirry liikkeenluovutusperiaatteen mukaisesti, vaan nykyinen henkilökunta joutuu työsuhteiden päättymisen vuoksi pitämään vuosilomansa ennen työsuhteiden päättymistä, vaarantaa se palvelun saatavuuden kriittisessä siirtymävaiheessa.

Velkaneuvonta ry pitää tärkeänä, että siirtymäsäännöksissä huomioidaan riittävällä tavalla edellä esitetyt kysymykset ja turvataan sekä asiakkaiden että nykyisen henkilöstön oikeusturva, jotta asiakkaille ei aiheudu oikeudenmenetyksiä.

Henkilöstön asema:

Lakiehdotuksen mukaan talous- ja velkaneuvontaa varten perustetaan uudet virat, jotka täytetään avoimella viranhauulla. Velkaneuvonta ry:n jäsenistön ensisijainen toivomus on, että toiminnon siirtymisessä noudatettaisiin liikkeenluovutuksen periaatetta, ainakin soveltuvin osin niin, että siirtyvän henkilöstön loma- ym. työsuhte-edut säilytetään. Mikäli liikkeenluovutusperiaate ei kuitenkaan tule kysymykseen, tulee avoimeksi julistettavat talous- ja velkaneuvontahenkilöstön virat

olla ensisijaisesti haettavissa sisäisessä hakumenettelyssä. Näin menetellen turvataan nykyisen velkaneuvontahenkilöstön asemaa, ja poistetaan epävarmuutta, jota luonnoksessa esitetty muotoilu henkilöstön keskuudessa aiheuttaa. Jos henkilöstön asemaa ei millään tavoin turvata siirtymävaiheessa, on vaarana, että vuosien käytännön työn kautta riittävän kokemuksen hankkineita henkilöitä hakeutuu muihin tehtäviin.

Muut mahdolliset kommentitne esitysluonnoksesta.Pyydämme otsikoimaan kommentit pykälittäin, jos ne koskevat tiettyjä pykäläiä.

Lopuksi

4 §: Talous- ja velkaneuvojan kelpoisuusvaatimukset. Velkaneuvonta ry pitää kannatettavana kelpoisuusvaatimusten säilyttämistä ennallaan. On hyvä, että siirtymäsäännöksissä on huomioitu myös niiden velkaneuvontatyötä tekevien henkilöiden asema, joilla ei ole soveltuvaa korkeakoulututkintoa, mutta jotka ovat pitkään alalla toimien saavuttaneet arvokkaan laaja-alaisen kokemuksen. Velkaneuvonta ry toivookin, että rekrytoinneissa huomioidaan riittävällä tavalla alalla saavutettu taito ja kokemus. Lisäksi henkilöstön palkkausta määriteltäessä tulee huomioida se, että työ on moniammatillista erityisosaamista vaativaa asiantuntijatyötä.

Muita huomioita:

Digitaaliset palvelut ovat hyvä lisä asiakastyöhön, mutta samalla on turvattava kaikille asiakkaille mahdollisuus myös henkilökohtaiseen, kasvokkain tapahtuvaan tapaamiseen. Velkaongelmissa olevat asiakkaat tarvitsevat yksilön eri tarpeet huomioon ottavaa palvelua, jolloin henkilökohtaisen tapaamisen merkitys korostuu. Henkilökohtaisen tapaamisen kautta asiakas voidaan myös paremmin sitouttaa velkaongelmiensa hoitoon ja esimerkiksi velkajärjestelyhakemusprosessiin. Myös ennaltaehkäisevän talousneuvonnan osuus velkaneuvontatyössä tulee muistaa. Kuten oikeusavun kokonaissuunnitelmassakin on todettu ”on tärkeää, että sähköinen asiointi monipuolistaa asiakkaan käytössä olevia neuvontamuotoja, muttei poissulje muita neuvontamuotoja kuten henkilökohtaista tapaamista.” Lisäksi, mikäli sähköisillä palveluilla tavoitellaan parempaa talous- ja velkaneuvonnan saavutettavuutta, tulisi resursoinnissa huomioida digitalisaation myötä lisääntyvät asiakasmäärät.

Savonlinnan etäpalveluyksikön perustamiseen Velkaneuvonta ry suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti, mutta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että etäpalveluyksikköön rekrytoidaan ammattitaitoinen henkilökunta ja että etäpalvelupisteen toiminta suunnitellaan siten, että se tukee oikeusaputoimistoihin sijoitettujen talous- ja velkaneuvojien työtä. Velkaneuvonta ry esittää, että Savonlinnan etäpalveluyksikköön sijoitettava henkilöstö mitoitetaan siten, että se ei tarpeettomasti vie resurssia kenttätyöltä.

Velkaneuvonta ry on käytettävissä talous- ja velkaneuvontapalvelun siirron jatkovalmistelussa.

Velkaneuvonta ry

Lisätietoja antaa Marja Satta p. 0402178627 marja.satta@kemi.fi

Satta Marja
Velkaneuvonta ry